

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED. Szerkesztőség: Somogyi ucca 22. I. em. Telefon: 13-33. - Kiadóhivatal, közönségszolgálat és jegyiroda: Aradi ucca 8. Telefon: 306. - Nyomda: Löw Lipót ucca 19. Telefon: 16-34. Távirati és levélcím: Délmagyarország Szeged.

Vasárnap, 1930 október 12
Ára 24 fillér

VI. évfolyam, 230. szám

ELŐFIZETÉS: Havonta helyben 3-20 vidéken és Budapesten 3-60, külföldön 6-40 pengő. - Egyes szám ára hétköznap 16, vasár- és ünnepnap 24 fill. Hirdetések felvétele tarifa szerint. Megjelentek hétfő kivételével naponta reggel

Közalkalmazottak

Csakugyan olyan jól megy a dolguk a közalkalmazottaknak ebben az országban, hogy le kell szállítani a fizetésüket? Javadalmazásuk a tobzódásnak, a jólétben való duskálásnak csakugyan akkora mértékét engedi meg, hogy túrheterenül szur szemet e lerongyolódott ország többi társadalmi rétegeiben? Vannak-e objektív okok, amelyek a közalkalmazottak ellen élezzik ki a hangulatot, vagy csak a beállítási helytelensége szülte azt a groteszk vitát, amely a közalkalmazottak fizetésredukciója körül megindult?

Ha a kezdet kezdetén akarunk nekiindulni a közalkalmazottak helyzete vizsgálatának, akkor a háboru utáni devalvációs esztendőkre kell visszamennünk, mikor mindenki, aki fixfizetésből élt, a legnagyobb nyomorban sanyalódott. Talán visszataszító a nyomorról beszélni, pedig akkor ez volt a nyers valóság. Ezek voltak azok az esztendők, mikor a miniszteri tanácsosnak és táblabíróknak a fizetése belső értékben lesüllyedt oda, ahol a hivatalszolgáé volt a háboru előtt és mikor a fizetésrendezések értéke a fokozódó pénzromlás következtében, mire megérkezett, annyit jelentett, hogy meg lehetett vásárolni rajta — egy skatulya gyufát. Ezek voltak azok az esztendők, mikor a segíteni nem tudó sajnálkozások fogadkozásokkal váltakoztak, hogy következzenek csak el megint a normális idők, a magyar társadalom és törvényhozás tudni és ismerni fogja a kötelességét ezzel a sok megpróbáltatáson keresztülment osztállyal szemben.

Sajnos, a normális idők nem következtek el, sőt a gazdasági helyzet annyira megromlott az egész vonalon, hogy a részben végrehajtott fizetésrendezések után a kívülállók kezdtek irigylésreméltónak látni a közalkalmazottak helyzetét. Megcsökkenetek a munkás munkaalkalmak, probléma lett a kereskedő és iparos számára, hogy miként egyenlítse ki szombati és elsejei kötelezettségeit és miként teremtsen elő ház-, üzlet- és boltbérét. A gazdasági földrengésnek ebben a bizonytalanságban maradt egy osztály, szűkös javadalmazással ugyan, de ennek a javadalmazásnak megmaradt legalább a biztonsága. Maradtak egyesek, akik mentesültek a pusztító létfenntartás szükségleteinek előteremtése alól. Vajjon ok-e az arra, hogy a rosszul értelmezett államrezon, vagy egyszerűen az irigység törvénye alapján ezt az osztályt is kikezdjék és tőle azt az egyet, ami szűkre szabott fizetésének a legnagyobb értéket adta meg, a fizetésnek a biztos voltát elragadják?

Mert állapítsuk meg, a magyar közlétszóló ma sincsen jól fizetve. Csúpan relatív eltolódás történt, mióta a többi osztályok nála is erősebben érzik a gazdasági válság nyomasztó súlyát. Még a miniszterek és a miniszterelnök hivatali javadalmazását se találjuk magasnak. A tisztviselőnek a fizetési osztályok szerinti javadalmazása a magasabb osztályokban éppen csak arra elégséges, hogy belőle szűkösen lehessen fedezni a társadalmi állásnak megfelelő életmódot és kötelezettségeket, az alsóbb osztályokban pedig, amelyek a nagy többséget teszik, a létmini-

mum határát surolja. Bűnnél több: hiba volna ezeket a fizetéseket kikezdeni és a közalkalmazottakat keservesen megszerzett és szűkösen megszabott életstandardjuknak további korlátozására kényszeríteni.

A hiba nem is itt van, nem a törvényes séma szerint megállapított fizetési osztályokban. A kívülállók nagy tömege nem sérelmezheti, ha egy közalkalmazott esetleg husz-huszonöt nehéz esztendő után eljutott a fűtött lakásig, a háromszori étkezésig, gyermekeinek iskoláztatásáig és némi polgári kényelem határáig. A kivétel és kiváltság az, ami szemel szur: a skála szerinti javadalmazáson kívül élvezett mammut-fizetés, a fizetést messze meghaladó működési pótlék, az üzemekben nem végzett munka után élvezett tiszteletdíj, a dugsegély és mindazok az elrejtett címek és tételek, amelyek néhanapján szinte robbanásszerűleg kerülnek nyilvánosságra. Ezek teremtettk meg a kétségtelen és letagadhatatlan tisztviselőellenes hangulatot, amely hangulatnak a közalkalmazottak tábora nem előidézője, hanem csak szenvedő alanya.

De éppen ezért kell a közalkalmazottak ügyét a valóság reális megvilágításába helyezni. Ezért kell egyeseknek az ügyét a közalkalmazottak ügyétől elválasztani. Csak a vakság, botorság, vagy gonoszság keverheti össze ezt a kettőt. A társadalom rendjét nem veszélyezteti, hanem biztosítja, ha a közalkalmazott megélhetése biztosítva van és nem anyagi gondokkal macangolja szét hivatali idejét. A jövőnek érdeke, ha a törvényszéki bíró, az államvasúti főintéző és a hatósági állatorvos iskoláztatni tudja gyermekét. Az se veszedelem, ha a magyar irodalom tanárának könyvre is telik és néha el tud jutni a színházba. Még az se borítja fel az állam rendjét, ha a kétszázpengős nyugdíjas, akinek valamilyen különleges tudása van

es munkabírása még nem veszett el, továbbbi pengőkkel tudja megpótolni valóssággal végzett munka fejében keresetét. Ellenben a legnagyobb mértékben ellentétes a köznek, de különösen a közalkalmazottaknak az érdekével is, ha hivatalon és hivatalos illetményen kívül jutnak egyes kiválasztottak közpénzekből munkájuk értékét messze meghaladó jövedelmekhez.

Egyenlő elbánást az egész vonalon. Az osztó igazság nevében mondjuk, hogy az általános elszegényedés állapotában senkinek se legyen különleges kedvezése. Ha inségadót kell megállapítani, ahhoz a magasabb fizetési osztályokban levő közalkalmazottak is járulanak hozzá ugyanazon mértékben, mint a hozzájuk hasonló helyzetben levő szabad foglalkozásuk. De ezen a határon túlmenni nem akarunk és nem is szabad, még akkor sem, ha akadnak, akik úgy akarják magukról eltérlni a figyelmet, hogy folyton a közalkalmazottak imaginárius jóllétét hánytorgatják. Bármely osztály egyszer elért életstandardjának leszállítása veszedelmes, mert kihat a többi osztályokra is. Azzal tisztában lehet ugyanis minden józan iparos és kereskedő, hogy az az öt százalék, amit lecsipnek esetleg a közalkalmazottak javadalmazásából, az ő amugy is megcsappant üzleti forgalmukat fogja még jobban összezsugorítani. Tudják ezt országosan, de tudják ezt különösen Szegeden, ebben a kimondott hivatalnok- és parasztvárosban, ahol ennek a két rétegnek a vásárlóképessege tartaná még a hinterlandjától megfosztott gazdasági életben a lelket. Az egyik réteg igénytelen és a mezőgazdasági válság folytán pillanatnyilag amugy sem számít. Ha a másik is elvesziti azt a százalékos határértéket, amely ma még a nincsetlenségtől elválasztja, az a városnak amugy is pangó iparát és kereskedelmét itélné sorvadásra.

Rassay Károly szombaton este nagy beszédben követelte a kormány lemondását

„A miniszterelnök nagy hibát követett el legutóbbi beszédével”, — mondotta „A polgárságnak nem szabad ölbelet kézzel nézni a rohanást az anarchia felé”

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) A Nemzeti Szabadelvű Párt szombaton este a Vigadóban nagyszabású demonstratív vacsorát rendezett. Dr. Diószeghy János ny. helyettes államtitkár üdvözölte a megjelenteket, majd Rassay Károly állott fel és nagy beszédet mondott, részletesen foglalkozva a miniszterelnök három nap előtti beszédével.

— Parlament államban — mondotta — a kormányzás jogcíme csak az államfő és a választók bizalma lehet. A mai kormány a közvélemény bizalmát sohasem bírta és most azt a réteget is elvesztette, amelyre eddig támaszkodott.

— A kormánynak normális viszonyok között távoznia kellene helyéről, a mi viszonyaink között azonban ennek kiharcolását a parlamenttől nem remélhetjük. Ezért jogunk van dokumentálni az államfő előtt a közvéleménynek a kormány iránti bizalmatlanságát.

— Bethlen legutóbbi beszéde beismerése volt az esztendő óta hangzóztatott ellenzéki kritikának és vádnak. Bethlen menthetetlen hibát követett el, amikor cselekedet helyett olyan kijelentés kö-

lött, amelyek az ország és a magángazdaság külső és belső hitelét súlyosan megkárosítják. Elérkezett a felelősség komoly pillanata.

— Nem szabad a polgárságnak ölbelet kézzel nézni a rohanást az anarchia felé. A mai kormánynak el kell hagyni a helyét. Az ország legelső szembereiből kell kormányt alakítani, amelyet köteles mindenki pártkülönbség nélkül támogatni. Ennek a kormánynak a kéréselhetetlen takarékosagra kell helyezkedni.

— Az új kormánynak — folytatta — a minisztériumok összevonásával, a miniszteri fizetések leszállítással, az államtitkári állások megszüntetésével kell megkezdenie a munkát. Le kell szállítani a törvényhozás tagjainak létszámát és illetményeit, meg kell szüntetni a főispáni állásokat, az állami nyugdíjasok közt ideiglenesen meg kell szüntetni mindazoknak a nyugdíját, akik egyéb forrásokból származó jövedelemmel rendelkeznek. Meg kell szüntetni az álláshalmozásokat, nem lehet a tisztviselők fizetésének redukciójáról beszélni, amíg a kiváltságosok részére jutalmazások címén nagy összegek szere-